

b) Vásárlás útján:

2 db Pyrit és Markasit, Nagybányáról.

c) Gyűjtés útján;

Dr. Herbich Ferencz segédőr ur az Aranyos mentében és az Erczhegységben folytatván földtani kutatásait körülbelül 500 db közzel és 200 db kövülettel szaporitá gyűjteményünket.

Magam az elmúlt nyáron tett kirándulásaimon 20 db ásványt és 300 db közetet meg kövületet gyűjtöttem az egyesült Szamos mentében és a Szilágy-ságban.

Itt kiemelhetem azt is, hogy ásványgyűjteményünknek a rendezésnél kiküszöbölt feles példányaiból a n.-körös felsőbb leánytanodának 150 darabot aján-dékoztunk.

A gyűjteményeinkben felhalmozott anyagnak tudományos földolgozása a mult évben is szorgalmasan folyt, a miről egyetünk, a helybeli orv. term. tud. társulat és több más hazai tudományos társulat kiadványaiban megjelent jelentések, közlemények és dolgozatok tanuskodnak. Különösen ki kell emelnem itt Erdély közet- és kövületlehelhelyeinek igen gyakorlati térképét, melyet Dr. Herbich Ferencz segédőr ur a földtani gyűjteményben foglalt gazdag anyagnak könnyű és gyors áttekinthetése végett készítet.

Ha végül hozzácsatolom még azt, hogy a mult nyáron a bécsi földtani intézetnek két jeles geologja, K. M. Paul és E. Tietze, továbbá a bonni egyetemnek kitűnő mineralogia tanára, vom Rath Gerő egy-egy napot szenteltek erdélyi gazdag földtani gyűjteményeink megtekintésére s egyes tárgyaknak behatóbb megvizsgálására, továbbá, hogy Dr. Herbich Ferencz őrségéd ur az említett két geologot, magam pedig vom Rath tanárt kalauzoltuk erdélyi tudományos utjokban, úgy számot adtam minden fontosabb mozzanatról, mely osztályunkon belül megtörtént.

Kolozsvárt, 1879. évi márczius hó 6-án.

Dr. Koch Antal

mint az erd. muz. egyll. ásv. földt. gyűjtem. főőre.

Szakosztályi ügyek.

Jegyzőkönyvi kivonatok a szakülésekről.

a) 1879 január 24-én Dr. Entz Géza elnöklete alatt az ülés tárgyai voltak. 1. Dr. Koch Antal Kolozsvár vidéke forrásviszonyainak egy érdekes példája (Lásd a jelen számban) 2. Dr. Entz Géza fölolvasta Dr. Dezső Béla előleges közleményét a Tethya lyncurium sarjfejlődéséről (L. a jelen számban). 3. Tömösváry Ödön: A Vipera Ammodytes előfordulásáról hazánkban. (L. a jelen számban).

b) 1879 február 13-án. Dr. Entz Géza elnöklete alatt az ülés tárgyai voltak: 1. Dr. Primics György: Egy geologiai kirándulás a beregmegyei andesit hegységbe (L. a jelen számban). 2. Mártonfi Lajos: Uj adatok Rodna ásványainak jegyzékéhez. (A jövő számba jó). 3. Tömösváry Ödön: A Piatra alba mészköve. Erdély délnyugoti határhegységében a Vlegyásza közvetlen szomszédságában emelkedik festői alakban a „Piatra alba“ (fehérkő) mint egy 5110 lábnyi magosban a tenger színétől; nyugoti oldala csaknem függőlegesen áll, míg a keleti rész lankás és fenyővel benőtt hegygerincben folytatódik; északi oldala a Vlegyásza meredek talpával függ össze, míg déli részét a Valea

Székuluj nevű patak választja el az ugyan oly minőségű és állású „Piatra arszí” (égetett kő) kötömegetől. A Piatra alba festői ecsetre méltó csoportja az oly sok tájképre anyagul szolgált Fassa-völgyi (Dél Tiroli) hatalmas dolomit tömegeket jutatta eszembe, s ez vezetett azon gondolatra is, hogy elemzés útján győződjem meg arról, hogy vajon dolomitos mészkő-e, vagy pedig csupán egyszerű tiszta mészkő? Az elemzést Dr. Solymosy Lajos főreáliskolai tanár urnak köszönöm. Mielőtt azonban az elemzés eredményét közölném, az illető mészkő physical tulajdonságairól egy pár észleletet kívánok előre bocsátani. Dr. Kürthy Sándor¹⁾ a következőket írja ezen mészkőről: „A Piatra alba dél-nyugoti alján” (különbözik nemcsak itt, hanem mindenütt ilyen) „kristályos finom szemű, hófehér, márványhoz hasonló (t. i. e. mészkő). A Piatra albán a trachyt közelében brecciat képez, melyben fehér és rozsdavörös mészkő töredékek vannak . . . . a kőzetből csiszolatot készítettem azon reményben, hogy talán szerves maradványok nyomát találhatom. A csiszolatban azonban ilyesmit semmit sem találtam, s így e kőzet nem egyéb mészbreccsiánál, mely a trachyt kitörése alkalmával az erős surlódás következtében darabokra zúzatván, meszes kötszer által ismét össze lett ragasztva.“

Korára nézve a bécsi geológokkal Dr. Kürthy Sándor²⁾ is „mivel a dyasozhoz számítandó verrucano conglomeraton és agyagpallán fekszik“ a triasozhoz sorolja, valamint Dr. Koch Antal³⁾ egyetemi tanár ur is, ki a következőket írja ezen mészkőről: „Nevezetes itten és különösen följebb, a Piatra alba mészkővének nagy szemcsés minősége s tiszta fehérsége, s igen közel fekszik azon gondolat, hogy az eredeti triasmészkő egy nagy része, mely a tömegesen kitódult andesitikkal érintkezett, ezek behatása alatt szöveti átalakulást szenvedett.“

De lássuk az elemzés eredményét:

Finom, porrá zúzott anyag hígított sósavban pezsgés közt gyorsan oldódik minden salak és maradék nélkül, mi arra mutat, hogy kavasav nincs hozzá keveredve.

100 rész mészkőben találtatott:

mészéleg (CaO)	55.219
magnesium éleg (MgO)	0.442
szénsav (CO ₂)	43.872
Összesen	99.533%

Ezen fentebbi eredménye szerint a mészkőnek összetétele a következő:

szénsavas mész	98.534
szénsavas magnesium	0.928
Összesen	99.462%

A Piatra alba mészkővében kimutatott magnesiának ezen csekély mennyisége — eltekintve ennek egyéb külső physical tulajdonságaitól — teljesen eldönti, hogy ez csakugyan egyszerű, csaknem tiszta mészkő és még dolomitos mészkőnek sem nevezhető. Ezen kis közleménnyel csupán adatot kívántam szolgáltatni Erdély mészkővéinek elemzéséhez.

e) 1879. márczius 21-én. Dr. Entz Géza elnöklete alatt az ülés tárgyai voltak: 1. Dr. Dadai Jenő: A Gryllotalpa két elődi fonálférgéről. (A jövő számba jó). 2. Veres Vilmos: A víz tágulásáról (A jövő számba jó). 3. Dr. Abt Antal: Középmérséklet és légnymás Kolozsvárt, hat évi észleletből 1873-tól 1878-ig. (A jelen számban).

¹⁾ Kürthy Sándor „A Vlegyása és s.omszédos területek trachytjainak közettani vizsgálata.“ Kolozsvár 1878. 15. lap.

²⁾ Ugyanitt.

³⁾ „Jelentés az Omczásza csontbarlang megvizsgálásáról stb.“ Dr. Koch Antal és Dr. Dezső Béla. Erd. muz. egy. évkönyvei 1877. IV. szám 97. lap.